

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว สู่สายพันธุ์ใหม่ของโลก” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานและการเลี้ยงดูสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วศึกษาลักษณะมาตรฐานสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วและศึกษาแนวทางการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของโลก (FCI) ประชากรในการศึกษาใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงและพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วจากทั่วทุกภาคของประเทศไทย ทำการคัดเลือกจากฟาร์ม/ผู้เพาะเลี้ยงที่เน้นการพัฒนาสุนัข จำนวน 21 แห่ง กลุ่มกรรมการ/ผู้ตัดสินการประกวด/ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเรื่องสุนัขบางแก้วทำการคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการตัดสินการประกวดการร่วมเป็นคณะกรรมการ และการให้คำแนะนำ/ความรู้ในการดูแล และพัฒนาสุนัขบางแก้ว และเป็นที่ยอมรับของสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัขแห่งประเทศไทย และชมรมไทยบางแก้วแห่งประเทศไทยจำนวน 9 คน และกลุ่มสุนัขที่ได้รับการพัฒนาจากกลุ่มผู้เพาะเลี้ยง ทำการคัดเลือกโดยเจ้าของฟาร์ม หรือผู้เพาะเลี้ยงจากฟาร์มต่างๆ จำนวน 21 ตัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 7 ประเภทได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงและพัฒนาสุนัขไทยพันธุ์บางแก้ว 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับกลุ่มกรรมการ / ผู้ตัดสินการประกวด ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุนัขบางแก้ว 3) แบบบันทึกพันธุ์ประวัติสุนัขบางแก้ว 4) แบบบันทึกข้อมูลลักษณะสุนัขไทยพันธุ์บางแก้ว 5) แบบเปรียบเทียบลักษณะ สุนัขตามมาตรฐานพันธุ์ 6) แบบเปรียบเทียบลักษณะสุนัขตามเอกลักษณ์ประจำพันธุ์และ 7) เครื่องบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวของสุนัขทุกตัวที่ฟาร์มหรือผู้เพาะเลี้ยงได้ทำการคัดเลือกไว้ การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน ข้อมูลจากแบบบันทึกข้อมูลลักษณะสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ใบพันธุ์ประวัติสุนัข รวมทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว วิเคราะห์โดยใช้สถิติร้อยละ และใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะเด่น ด้อยลักษณะที่ได้รับการพัฒนา และลักษณะที่ถูกต้องตามเอกลักษณ์และมาตรฐานสายพันธุ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะพื้นฐานและการเลี้ยงดูสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว

สุนัขไทยพันธุ์บางแก้วเป็นสุนัขขนาดกลางโครงสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีสัดส่วนที่กลมกลืน ประกอบด้วยกล้ามเนื้อที่สมบูรณ์ แข็งแรงมีการเคลื่อนไหวที่คล่องแคล่ว สุนัขไทยพันธุ์บางแก้วมีลักษณะพื้นฐานที่สำคัญและจัดเป็นเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ 8 ประการได้แก่ ขนแผงหน้า (แผงขนที่อยู่โดยรอบใบหน้า) ขนหลังหู (ขนอ่อนที่ขึ้นอยู่บริเวณหลังใบหูและในรูหู) ขนหน้าอก (เครา) แข็งสิงห์ (ขนที่อยู่หลังขาหน้า) ขนแผงหลัง (ผ้าคลุมไหล่) กระโปรงท้าย (บั้นท้ายมีขนยาวมาจนถึงข้อขาหลังก่อนบน) ขนชายท้อง และ มีหางเป็นพวง (ปลายหางโน้มเข้าหากกลางหลัง ไม่บิดโพลไปข้างใดข้างหนึ่ง)

สำหรับการเลี้ยงดูสุนัขบางแก้ว จากการศึกษาพบว่า **ด้านการให้อาหาร** ร้อยละ 100.00 ของฟาร์มสุนัขบางแก้วที่ทำการศึกษามีการให้อาหารที่เหมาะสมกับวัยของสุนัข โดยมีการพิจารณาตามอายุ น้ำหนักและวัยของสุนัขประกอบกัน ร้อยละ 80.95 มีการให้อาหารลูกสุนัขวันละ 2-3 มื้อ สุนัขโตวันละ 1 มื้อ โดยมีการคัดเลือกอาหารที่มีคุณภาพดี (premium grade) และร้อยละ 33.33 มีการให้อาหารเสริมสำหรับลูกสุนัข หรือสุนัขบางกลุ่ม เช่น แคลเซียม วิตามิน นมแพะ และยาบำรุงต่างๆ **ด้าน การออกกำลังกาย** พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.38 มีการกำหนดให้สุนัขออกกำลังกายทุกวัน และเป็นเวลาคือวันละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 10-15 นาที โดยการพาเดิน วิ่งและวิ่งจักรยาน ร้อยละ 33.33 มีการฝึกสุนัขเข้าสังคม เพื่อฝึกเรื่องจิตประสาท ให้สุนัขมีความคุ้นเคยกับคนแปลกหน้า เป็นมิตรกับผู้คน และสามารถให้ผู้อื่นสัมผัสร่างกายได้ **ด้านการฝึกวินัย** พบว่า ร้อยละ 66.67 จะเน้นการฝึกขยับเข้าเป็นเวลาร้อยละ 2 ครั้ง ในพื้นที่ที่กำหนด ร้อยละ 61.90 ฝึกให้กินอาหารในกรง เพื่อป้องกันอันตรายจากการต่อสู้เพื่อแย่งอาหาร และร้อยละ 23.81 ฝึกให้สุนัขคุ้นเคยกับการเข้าสายจูง โดยจะเริ่มฝึกตั้งแต่นิสัยอายุประมาณ 2-3 เดือน **ด้านสภาพแวดล้อม** พบว่า ร้อยละ 95.24 จัดให้สุนัขอยู่ในกรง และร้อยละ 4.76 เลี้ยงแบบกึ่งปล่อยในโรงเรือนที่มีลักษณะโล่ง แต่มีหลังคาป้องกันแดดและฝน สำหรับสุนัขที่เลี้ยงในกรง ร้อยละ 47.62 มีการจัดห้องพักทั้งห้องปรับอากาศและห้องพัดลม มีการทำความสะอาดกรง และสถานที่ปล่อยสุนัขออกกำลังกายทุกวัน มีการอาบน้ำสุนัข และทำความสะอาดกรง /ห้องพักตามระยะ เวลาที่เหมาะสม

2. ลักษณะมาตรฐานสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว

ลักษณะมาตรฐานพันธุ์ของสุนัขบางแก้วจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 21 ตัว สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้ง 21 ตัว หรือร้อยละ 100.00 มีลักษณะที่ถูกต้องตามมาตรฐาน

พันธุ์ในหลายลักษณะ ได้แก่ ริมฝีปาก และสี รองลงมา ร้อยละ 95.24 มีลักษณะของจมูกและสันจมูก กววยปาก เส้นล่าง ขี้อาหน้า และขน ถูกต้องตามมาตรฐานพันธุ์ ร้อยละ 90.48 มีลักษณะของคอ เอว และขาหน้า ถูกต้องตามมาตรฐานพันธุ์

สำหรับเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ พบว่าสุนัขที่ศึกษาทั้ง 21 ตัว หรือร้อยละ 100.00 มีลักษณะของแข็ง สิ่งที่ต้องทำตามเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ รองลงมา ร้อยละ 85.71 มีลักษณะของแผงหน้าที่ถูกต้องตาม เอกลักษณ์ประจำสายพันธุ์ ร้อยละ 76.19 มีลักษณะของพวงหางที่ถูกต้องตามเอกลักษณ์ประจำสายพันธุ์ ส่วนลักษณะที่พบว่ายังไม่ถูกต้องตามเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ ได้แก่ กระโปรงหลัง และขนชายท้อง ซึ่งพบว่ามีถึงร้อยละ 52.38 และ 49.62 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบและวิเคราะห์การถ่ายทอดจุดเด่น-จุดด้อยในสายตระกูลพบว่า สิ่งที่มีการถ่ายทอด มากที่สุด ได้แก่ จิตประสาท (ร้อยละ 61.9) โครงสร้าง (ร้อยละ 57.1) ขน (ร้อยละ 52.4) การเคลื่อนไหว (ร้อยละ 38.1) สี (ร้อยละ 28.6) และเอกลักษณ์ (ร้อยละ 23.8) ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่สิ่งที่ถ่ายทอดจะเป็นลักษณะเด่นมากกว่าลักษณะด้อย

สำหรับสิ่งที่สุนัขกลุ่มนี้ได้รับจากการพัฒนาที่ผ่านมาอย่างชัดเจนคือ เรื่องโครงสร้าง (structure) ที่มีความกระชับ ทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส (square) มีจิตประสาท (temperament) ที่ดี เป็นมิตรและร่าเริงมากขึ้น ลักษณะการเคลื่อนไหว (movement) เป็นจังหวะและมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีสิ่งที่สุนัขต้องพัฒนาต่อไปอีกคือ ขนาดของขาหลังที่ใหญ่และมุมขาหลังที่ยังทำมุมไม่พอดีกับสรีระ ลักษณะกระดูกเล็กและบาง ความดู และหวาดระแวงที่ยังพบอยู่บ้างเนื่องจากความไม่นิ่งของจิตประสาท และการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นผลมาจากลักษณะทางโครงสร้างบางส่วนของร่างกายที่ไม่สมดุล ส่งผลต่อการเคลื่อนไหวที่ไม่สัมพันธ์กัน เช่น ข้อศอกบิด เป็นผลทำให้ทำหน้าไขว่กันขณะวิ่ง หรือข้อเท้าบิด ก็จะส่งผลต่อการเตะเท้าในขณะวิ่งหรือเดิน เป็นต้น

3. แนวทางการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของโลก (F.C.I.)

สำหรับแนวทางในการพัฒนาสุนัขบางแก้ว สรุปได้ดังนี้

กลุ่มสุนัข

การพัฒนาเรื่องจิตประสาทของสุนัข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาและฝึกฝนการเข้าสังคม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อพบปะผู้คนที่หลากหลาย จะทำให้สุนัขมีความเป็นมิตรกับผู้คนมากขึ้น

กลุ่มผู้เพาะเลี้ยง

1. ความร่วมมือกันระหว่างผู้เพาะเลี้ยงในการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว โดยอาจมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/สร้างแนวทางร่วมกันให้มากขึ้น เช่น นำสุนัขที่มีลักษณะเด่นของแต่ละคอก/ฟาร์ม หรือแต่ละสายมาพัฒนาร่วมกัน
2. การกำหนดเป้าหมายในพัฒนาสายพันธุ์ที่ชัดเจน และใช้มาตรฐานเดียวกันในการพัฒนาสุนัข แต่อาจแตกต่างกันในเรื่องวิธีการ ทั้งนี้ควรยึดมาตรฐานพันธุ์ที่สมาคมกำหนดเป็นหลัก เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. ความซื่อสัตย์ ไม่บิดเบือนเรื่องการผสมพันธุ์ หรือสายพันธุ์ของสุนัข เพราะมีกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาสุนัขในอนาคต

กลุ่มกรรมการ

1. การอบรมให้ความรู้ในการตัดสินอย่างถูกต้อง ยุติธรรม แก่กรรมการ เพื่อให้ตัดสินการประกวดสุนัขด้วยมาตรฐานเดียวกัน และตัดสินตามมาตรฐานพันธุ์เป็นหลัก
2. การให้คะแนนในแต่ละส่วนของสุนัขอย่างชัดเจน เช่น มาตรฐานพันธุ์ เอกลักษณะประจำพันธุ์ การเคลื่อนไหว จิตประสาท เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับแก่เจ้าของสุนัขนำไปปรับปรุงและพัฒนาสุนัขต่อไป

หน่วยงานภาครัฐ องค์กร/สมาคมที่เกี่ยวข้อง

1. กำหนดลักษณะประจำพันธุ์ให้ชัดเจน โดยสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัขสามารถช่วยในเรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาไว้ซึ่งสายพันธุ์แท้
2. การควบคุมและกำกับดูแลใบพันธุ์ประวัติสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ควรกำหนดให้มีหน่วยงานเดียวในการให้การรับรองและออกใบพันธุ์ประวัติได้
3. รัฐบาลควรกำหนดให้มีกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์สัตว์ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาต่อไปเช่นเดียวกับที่มีพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช
4. องค์กรกลางเกี่ยวกับสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วควรมีองค์กรเดียว คือ สมาคมพัฒนาสุนัขไทยพันธุ์บางแก้ว แต่สามารถมีเครือข่ายได้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยกำหนดให้มีเป้าหมายเดียวกันและคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับสังคมและประเทศให้มากที่สุด

อภิปรายผล

ลักษณะพื้นฐานและการเลี้ยงดูสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว

จากการศึกษาพบว่าประวัติความเป็นมาของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วยังขาดความชัดเจนเนื่องจากนักวิชาการบางกลุ่มมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องเกี่ยวกับบรรพบุรุษของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว และยังมีหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่ค้านประวัติความเป็นมาของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วตามความคิดเห็นนั้นด้วย ดังที่สุรวิช วรรณไกรโรจน์ (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะสุนัขพันธุ์ไทย ซึ่งเคยมีการแสดงความคิดเห็นกันอย่างหลากหลายในกลุ่มนักวิชาการว่าสุนัขไทยพันธุ์บางแก้วมีสมมติฐานประวัติว่าเป็นลูกผสมจากสุนัขจิ้งจอก และ/หรือสุนัขป่า กับสุนัขบ้าน ซึ่งเป็นการผสมข้ามชนิดกันนั้น ผลการวิจัยของ สุรวิช วรรณไกรโรจน์พบว่า สุนัขป่าอยู่ในสกุล Cyon ไม่สามารถผสมพันธุ์ให้ลูกกับสุนัขบ้านซึ่งอยู่ในสกุล Canis ได้ สุนัขจิ้งจอกซึ่งอยู่ในสกุลเดียวกับสุนัขบ้านนั้นมี 74 โครโมโซม ขณะที่สุนัขบ้านมี 78 โครโมโซม ซึ่ง Brown (1986, อ้างถึงใน สุรวิช วรรณไกรโรจน์, 2536.) กล่าวไว้ว่าไม่มีผู้ใดยืนยันความสามารถในการดำรงพันธุ์ของลูกผสมสุนัขบ้าน-สุนัขจิ้งจอกได้ กล่าวคือ ลูกผสมนั้นเป็นหมัน เหมือนลูกผสมม้า-ลาตัวเอง

ในประเด็นของลักษณะพื้นฐานของสุนัขไทยพันธุ์บางแก้ว หรือเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่าสุนัขตัวนั้นเป็นสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วหรือไม่นั้น มีลักษณะบางประการของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่ยังไม่ถูกต้องตามเอกลักษณ์เนื่องจากการกำหนดเอกลักษณ์ทั้ง 8 ลักษณะนั้นเป็นการสร้างขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ซึ่งเอกลักษณ์ในบางลักษณะจะมีเด่นชัดในสุนัขบางสายแต่มีไม่เด่นชัดในสุนัขบางสาย เช่น เรื่องของแผงคูลมหลัง (ผ้าคลุมไหล่) สุนัขบางตัวจะมีให้เห็นได้ชัดเจนแต่บางสายมี แต่มองเห็นไม่ชัดเจนหรือเช่นเรื่องของหางเป็นพวง สุนัขบางสายมีลักษณะของหางที่เป็นพวงสวยงาม แต่บางสายอาจมีขนหางเป็นพวงที่บางๆ เป็นต้น

จากการศึกษาจะพบว่าปัจจุบันสุนัขมีลักษณะทางโครงสร้าง สรีระและจิตประสาทที่ดีขึ้นกว่าในอดีต ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเลี้ยงดูและการปรับสภาพแวดล้อม ซึ่งจะพบว่าปัจจุบันมีการเลี้ยงดูสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่ดีขึ้น มีการดูแลให้ความสำคัญกับการให้อาหาร อาหารเสริม วัคซีน ยาบำรุง ตลอดจนมีการให้สุนัขได้ออกกำลังกาย มีการพาสุนัขเข้าสังคม และมีการฝึกวินัยให้กับสุนัขมากขึ้น มิใช่ปล่อยให้ปล่อยปละให้อยู่ หรือหากินเองตามธรรมชาติดังเช่นในอดีต

ลักษณะมาตรฐานสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว

จากการศึกษาเรื่องมาตรฐานพันธุ์ จะพบว่าสุนัขมีลักษณะใกล้เคียงมาตรฐานพันธุ์มากขึ้น แต่ลักษณะของเอกลักษณ์ประจำพันธุ์บางลักษณะจะพบน้อยลง ได้แก่ กระโปร่งหลัง และขนชายท้อง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้เพาะเลี้ยงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสุนัขตามมาตรฐานพันธุ์มากเกินไป เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสมาพันธ์สุนัขโลก (FCI) จนละเลยเรื่องของเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ โดยในการผสมพันธุ์มักเลือกพ่อพันธุ์/แม่พันธุ์ที่มีลักษณะโดดเด่นในเรื่องมาตรฐานพันธุ์เป็นหลัก ประกอบกับในการประกวดสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วในสนามสากล การตัดสินของกรรมการ/ผู้ตัดสินต่างชาติ จะให้ความสำคัญกับโครงสร้างตามมาตรฐานสายพันธุ์ เพราะจะศึกษาแนวทางการตัดสินลักษณะสุนัขตามมาตรฐานพันธุ์ (breed standard) ความสมดุลของโครงสร้าง (balance) ลีลาการแสดงออก (style) จิตประสาท (temperament) และสภาพความพร้อมของร่างกาย (condition) มิได้มองในเรื่องเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว

ลักษณะการถ่ายทอดจุดเด่น-จุดด้อยจากการศึกษาพบว่า สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วยังต้องได้รับการพัฒนาคือ “จิตประสาท” แม้จะพบว่าปัจจุบันสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วมีจิตประสาทที่ดีขึ้นมาก ความเป็นมิตร และร่าเริงมากขึ้น แต่ก็ยังพบว่าสุนัขยังคงมีความหวาดระแวง ดู ซึ่งอาจเกิดจากยีนส์ที่อยู่ในตัวสุนัขที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งจากการศึกษาของสุรวิช วรรณไกรโรจน์ (มปป.) พบว่าสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วมีความเป็นไปได้ที่จะสืบเชื้อสายมาจากลูกผสมระหว่างสุนัขไทยพันธุ์ดั้งเดิม และสุนัขไทยพันธุ์ภูเขา ชนิดหางพวง ซึ่งเป็นสุนัขพื้นเมืองในกลุ่ม Spitz มีขนยาว หางเป็นพวง ตัวไม่ใหญ่มาก แต่ดู และความดุของสุนัขไทยในสมัยก่อนพบว่า วัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสุนัขในสังคมชุมชนเกษตรกรรมในอดีตนั้น มักเลี้ยงไว้เพื่อช่วยในการล่าสัตว์หาอาหาร ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ ความดุจึงเป็นนิสัยประจำพันธุ์ลักษณะหนึ่งที่สืบทอดมาตามสายพันธุ์สุนัข

อย่างไรก็ตามจิตประสาทในเรื่องความดุนั้น สามารถพัฒนาและลดระดับความดุลงได้ด้วยการเลี้ยงดู การฝึกวินัย การปรับสภาพแวดล้อม และการพาสุนัขเข้าสังคมเพื่อพบปะผู้คนอยู่เสมอ และที่สำคัญการผสมพันธุ์สุนัข หากสามารถคัดเลือกผสมพันธุ์กับสุนัขสายที่มีการพัฒนาจิตประสาทเรื่องความดุได้ ทั้งพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ก็จะสามารถพัฒนาจิตประสาทให้มีความนิ่งและเป็นมิตรได้มากขึ้น

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าสิ่งที่สุนัขต้องพัฒนาต่อไปอีกคือ ขนาดของขาหลังที่ใหญ่และมุมขาหลังที่ยังทำมุมไม่พอดีกับสรีระนั้น ในทางกายวิภาคลักษณะของขาหลังสำหรับสุนัขที่มีรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส จะค่อนข้างเห็นมุมขาหลังได้ยาก หรือมีมุมขาหลังน้อย ดังนั้นจึงพบว่าสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วส่วน

ใหญ่จึงยังมีมุขหลังที่ดูไม่สวยงาม ตรงข้ามกับสุนัขไทยพันธุ์หลังอาน ซึ่งเป็นสุนัขทรงศีลเยี่ยมผืนผ้า จะสามารถมองเห็นและมีมุขหลังที่ชัดเจนกว่า (นิสิต ตั้งตระการพงษ์, การสัมมนาวิพากษ์ผลการวิจัย 17 มีนาคม 2555)

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วจากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เกิดจาก “คน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการไม่เปิดใจกว้างยอมรับสายอื่น และไม่ยอมให้มีการพัฒนาร่วมกันกับสุนัขสายอื่น เนื่องจากมักคิดว่าสุนัขของตนถูกต้องตามลักษณะมาตรฐานพันธุ์และเอกลักษณ์ประจำพันธุ์แล้ว แต่สุนัขสายอื่นยังมีลักษณะที่ด้อยกว่า จึงไม่ยอมให้มีการนำสุนัขมาพัฒนาร่วมกัน จากประเด็นดังกล่าวอาจมีผลสืบเนื่องมาจากความต้องการเป็นที่หนึ่งของวงการ และการแข่งขันทางธุรกิจนอกจากนี้ “คน” ยังพยายามทำให้มาตรฐานสายพันธุ์มาใกล้เคียงกับลักษณะสุนัขของตนมากกว่าที่จะพัฒนาสุนัขของตนให้ใกล้เคียงหรือถูกต้องตามมาตรฐานสายพันธุ์ โดยมีปัจจัยประกอบที่สำคัญคือ การตัดสินใจของกรรมการ/ผู้ตัดสินสุนัขในสนามประกวด ซึ่งยังไม่มีมาตรฐานในการตัดสินที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะกรรมการแต่ละท่านมีความชอบในลักษณะของสุนัขที่แตกต่างกันไป

แนวทางการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของโลก (F.C.I.)

แนวทางการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว นอกเหนือจากการพัฒนาในเรื่องมาตรฐานพันธุ์และเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ของสุนัขแล้ว การวางแผนในการพัฒนาสายพันธุ์เพื่อให้เป็นสายพันธุ์แท้ก็เป็นเรื่องสำคัญ เช่นเรื่องสีของสุนัข ดังที่ทราบแล้วว่าสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วมี 3 สีคือ สีขาว-น้ำตาล สีขาว-เทา และสีขา-ดำ จากการศึกษาของพรณี อำนวยสิทธิ และคณะ (มปป.) พบว่าสีของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่พบมากที่สุดคือสีขา-น้ำตาล นั้น แม้สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วจะมีลักษณะโครงสร้างที่คล้ายกัน แต่ก็ยังมีความแตกต่างในเรื่องสี รวมทั้งความเข้ม-อ่อนของสีที่ปรากฏ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาในเรื่องสีของสุนัขได้โดยการผสมพันธุ์สุนัขที่อยู่ในกลุ่มสีเดียวกันเพื่อให้ได้เป็นสีพันธุ์แท้ โดยการนำพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์สุนัขที่มีสีเดียวกัน ลูกสุนัขที่เกิดมาก็จะเป็นสีเดียวกัน (วรวรพงศ์ ศรีเมือง, มปป.)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้เพาะเลี้ยง

1. ผู้เพาะเลี้ยงควรยึดมาตรฐานพันธุ์เป็นหลักในการพัฒนา และมุ่งพัฒนาสุนัขให้ตรงกับมาตรฐานพันธุ์ จะทำให้การพัฒนาเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกัน
2. การพัฒนาสุนัขควรพิจารณาทั้งด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ พัฒนาในลักษณะเด่นของสุนัขให้มีความนิ่ง และให้ความสำคัญกับการลดจุดด้อย หรือข้อบกพร่องของสุนัขที่สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมให้น้อยลงควบคู่กันไป
3. ผู้เพาะเลี้ยงควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการผสมพันธุ์ ตลอดจนการพัฒนาสายพันธุ์ให้ชัดเจน ว่าต้องการสุนัขเพื่อการใด เช่น หากต้องการพัฒนาสุนัขเพื่อเป็นสัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจ สุนัขควรมีจิตประสาทที่ดี เป็นมิตร มีโครงสร้างที่ถูกต้องตามมาตรฐานพันธุ์ และเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ มีลีลาการเคลื่อนไหวที่สวยงาม หรือหากต้องการสุนัขเพื่อการอารักขา ก็ต้องมีการพัฒนา หรือการดูแลอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นต้น
4. การผสมพันธุ์ ควรให้ความสำคัญการได้สุนัขที่เป็นพันธุ์แท้ (pure breed) เช่น การผสมพันธุ์ในกลุ่มสี ควรพิจารณาเลือกผสมสุนัขที่อยู่ในกลุ่มสีเดียวกัน เพื่อรักษาและพัฒนาสายพันธุ์ของกลุ่มสีให้เป็นพันธุ์แท้

กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ องค์กร/สมาคมที่เกี่ยวข้อง

1. สมาคมฯควรมีระบบการตรวจสอบใบพันธุ์ประวัติสุนัขที่ออกโดยชมรมต่างๆ เพื่อลดปัญหาการบิดเบือนข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุนัข
2. สมาคม หรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรมีการกำหนดกฎ/กติกาหรือเงื่อนไขสำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกด้วย เช่น ต้องผ่านการอบรมความรู้เกี่ยวกับสุนัขบางแก้ว การดูแลสุนัขบางแก้ว มาตรฐานพันธุ์ของสุนัขบางแก้ว ตลอดจนการผสมพันธุ์สุนัขบางแก้ว เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะได้สมาชิกที่มีคุณภาพในการมาร่วมกันพัฒนาสุนัขบางแก้วต่อไป
3. สมาคมฯ ควรแสดงบทบาทในการผลักดันให้มีกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์สัตว์อย่างเร่งด่วน
4. การพัฒนาสุนัขบางแก้วเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของฟาร์ม หรือผู้เพาะเลี้ยง อาจส่งเสริมหรือมีส่วนร่วมโดยการนำสุนัขเข้าประกวดในสนามสากลให้มากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความ

นิยมในการเลี้ยง ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการพิจารณาบรรจุสุนัขเป็นสายพันธุ์ใหม่ของโลก นอกจากนี้การประกวดสุนัขยังทำให้สุนัขได้รับการพัฒนามากขึ้นด้วย

5. ควรมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ในการประสาน ดูแล แก้ไขปัญหาและพัฒนาสุนัขบางแก้วโดยตรง โดยกำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านบางแก้วเป็นที่ปรึกษาในหน่วยงาน และควรมีเพียงหน่วยงานเดียวเพื่อให้องค์กรมีความเข้มแข็ง และเป็นเอกภาพมากที่สุด

6. ในอนาคตอาจมีการส่งออกสุนัขบางแก้วสู่ตลาดสากลมากขึ้น ดังนั้นควรมีการร่วมกันจัดระบบ หรือมาตรการป้องกันและรักษามาตรฐานของสุนัขบางแก้ว ทั้งในด้านคุณภาพ ราคา และเงื่อนไขหรือข้อตกลงที่จำเป็นต้องมีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการพัฒนาจิตประสาทของสุนัขบางแก้ว เพื่อรองรับการเป็นสุนัขสากล
2. กระบวนการพัฒนาสุนัขบางแก้วตามมาตรฐานสายพันธุ์ และเอกลักษณ์ประจำพันธุ์
3. การพัฒนามาตรฐานพันธุ์สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว
4. การศึกษาพฤติกรรมของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่โตเต็มวัย สำหรับการรับอุปการะอย่างเหมาะสม
5. การศึกษาความคาดหวัง/การยอมรับจากสังคมที่มีต่อสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว
6. การศึกษาเชิงสังคมด้านการใช้ประโยชน์จากสุนัขบางแก้ว เช่น การกู้ระเบิด การนำทางเพื่อคนหายาเสพติด การเป็นสุนัขอารักขา เป็นต้น

